

***Priručnik za nevladine
organizacije
-Korišćenje medija-***

***- sa potpunim direktorijom
medija u BiH i Republici
Hrvatskoj -***

Januar, 2004

UVODNI DIO

1. ZAŠTO MEDIJI

Dvije su polazne tačke od kojih morate poći ukoliko želite privući pažnju javnosti:

1. Ljudi koriste medije kao jedan od osnovnih izvora informacija i, konzekventno tome,
2. Medji utiču na stavove i razmišljanja ljudi

Mediji prenose novosti i razne druge sadržaje, i prema tom se mogu podijeliti na tzv. *news media*, u koje se ubrajaju novine, nedjeljnici, televizijske i radio vijesti, kao i drugi programi političkog sadržaja (debate, politički magazini itd), i na medije koji prenose sve ostale sadržaje kao što su filmovi, TV komedije, *talk-show* programi, TV sapunice, stripovi, razni tabloidi, modni, filmski i drugi magazini, i mnogi drugi. Dakle, jedni služe zabavi širokih masa, drugi informisanju istih, ali podjednako oblikuju percepciju, formiraju ili aktiviraju stereotipe, i pružaju modele ponašanja i stavova. Ukratko, mediji su u stanju oblikovati naše stavove i mišljenja. Kako se vremenom, sve veći prostor u novinama ili magazinima daje reklamama, i kako razlike između informisanja, propagande i reklamiranja blijede, tako i same reklame počinju oblikovati i uticati na naša razmišljanja i ponašanja.

1.1.Potrošnja medija

Za početak, učinite jedno kratko istraživanje, saznajte prate li ljudi u vašoj lokalnoj zajednici uopšte i ako da, koliko, informativne programe. Uobičajeno je da starije generacije i uopšte ljudi formalnog obrazovanja budu zainteresovnije za praćenje vijesti, a da mlađe generacije i oni manje obrazovani više prate druge sadržaje. Zbog različitih faktora, a prije svega političke nestabilnosti mlade generacije sa teritorija bivših jugoslovenskih republika zadržali su visok nivo zainteresovanosti za praćenjem informativnih programa, što je prilično rijedak slučaj u današnjim visoko razvijenim zemljama.

Televizija je dominantan *news medium*. Većina ljudi preko televizije prima najveći broj vijesti. Saznajte da li je to slučaj u vašoj sredini, gledaju li ljudi na televiziji više informativne ili zabavne sadržaje, ili se ipak više informišu preko novina. Dosta ljudi preferira novine zbog njihove mogućnosti detaljne analize domaćih i međunarodnih vijesti. Pokušajte doznati koliko ljudi u vašoj sredini redovno kupuje novine, i koliko ih je eventualno pretplaćeno na neki list. Redovni kupci novina uglavnom su ljudi stariji od 45 godina, penzioneri, ljudi iz urbanizovanih područja, stručnjaci, preduzetnici... Domaće i vijesti iz svijeta najčešće su najčitaniji dijelovi novina, za njima slijede zabavni sadržaji. Radio je od 80-ih pa naovamo izgubio na popularnosti, i većina ljudi ga sluša zbog muzike, ali radio i dalje nosi naslov najnezavisnijeg medija i ima dosta sadržaja sa direktnim uključivanjem slušalaca, tako da ga nikako ne treba gubiti iz vida. Različiti magazini, tabloidi, nedjeljnici, su po pravilu manje čitani od novina, ali su za neke kategorije ljudi, npr. stručnjake, samce, imućnije i veoma često žene, bitan izvor informacija.

1.2.Kako mediji rade

Raison d'etre novina-magazina-privatnih TV ili radio stanica jeste dobiti novac. Svi oni pripadaju ekonomskom sektoru. Kupci su za medije kompanije koje žele uticati na potrošačko ponašanje javnosti. Usluga koju medij pruža kupcima jeste sredstvo kojim se stiže do te javnosti, dakle, čitalaca, gledalaca,slušalaca. Proizvod koji medij prodaje jeste, dakle publika, koju on dostavlja kupcu. Kupac plaća ovu uslugu plaćajući reklamni prostor ili vrijeme. (Svaki značajniji medij trebalo bi znati profil svoje publike, uključujući i prosječan broj gledalaca-slušalaca-čitalaca.) Što je veći broj preptlatnika-slušalaca-gledalaca, veća je i cijena tog prostora i vremena. Postoji, naravno, i veliki broj ljudi zaposlenih u medijima kojima je posao dati publici ono što želi, ili što već ti ljudi misle da publika želi. Ali, publika nije primarni klijent nijednog medija, osim ako ta ista publika ne plaća neku vrstu pretplate, koja je osnovni izvor prihoda medija. Može se primjetiti da dok vlasnici TV kuća, novina ili radio-stanica, vode najviše računa o obezbeđivanju prihoda od reklama, većina novinara voli da kaže da su oni tu da bi služili javnosti.

1.3.Ko donosi odluke

Dok magazini i politički Tv programi svoj pristup publikaciji ili programu planiraju na duge staze, i dok novine vode računa o tome gdje otvoriti ili zatvoriti dopisništva i koliki će procenat lista biti posvećen loklanim, regionalnim ili domaćim i vijestima iz svijeta, većina ostalih odluka donosi se na svakodnevnim sastancima. Uredništvo donosi odluke o tome koji reporter, novinar, dopisnik itd. na čemu radi, šta je ono o čemu će novine izvještavati itd. Ostavlja se prostor za izvode iz drugih listova, ili se novinarima daje zadatak da pokriju u drugim novinama već objavljenu priču, ali na drugi način itd. Veće novine uglavnom uspostavljaju trend, a manje, lokalne ili novine manjeg tiraža taj trend prate. Neke novine vode strogu uređivalačku politiku i ostavljaju malo slobode novinarima, neke pružaju veliku slobodu novinarima i ohrabruju ih da deluju nezavisno. Dakle, proces donošenja odluka nije svuda isti, i čak se može bitno razlikovati od medija do medija.

1.4.Kako se sakupljaju i pakuju vijesti

Sve što se objavljuje u medijima mora biti VIJEST, i to je kardinalno pravilo svakog novinara, a ipak na pitanje šta može da nosi epitet vijesti, jako malo ljudi umije odgovoriti. Da bi nešto bilo vijest mora biti neobično i po mogućnosti šokantno. Priča o moćnoj osobi koja krade, vara, laže itd, a koja je svojevremeno bila popularna, važna, u svakom slučaju je vijest.

Reporteri su uvek ograničeni prostorom u novinama ili vremenom emitovanja. Ako je drugi novinar uspio napraviti bolju i zanimljiviju priču, dobiće više prostora, i tada će priča nekog drugog morati biti skraćena, umanjena, sahranjena na dnu papira. Javnost percipira tkz. *news media* kao kredibilne za pružanja tačne i kopletnje slike sveta, dok je istina ta da je ta slika svijeta fragmentirana po kriterijumima koji se prije tiču zanimljivosti nego pravog informisanja.

Novinarima je vrijeme nekad najčešća prepreka, i ne mogu si dozvoliti duboku kontemplaciju o samom kontekstu priče kojom se bave, osim ukoliko ne rade u nekim stručnim magazinima, gde isto tako važi imperativ VIJESTI.

Oni ponajčešće nisu stručnjaci na temu kojom se bave, i jedino umiju istražiti priču i prezentovati je. To znači razgovarati sa što više eksperata i drugih ljudi o nekoj temi kojom se novinar trenutno bavi, a u što kraćem roku. Te ljude novinar će kasnije citirati ili parafrazirati, i što ih je više priča će dobiti na objektivnosti. Ali ti citati također se selektiraju, i veliki dio onoga što je novinar čuo tokom razgovora nikada se ne objavi. Novinar bira citate koji legitimišu priču koju je on sam prihvatio prije nego što je uopšte i krenuo istraživati, ili koju trenutno konstruiše. Ono što je priči daje važnost jeste što veća titula-ekspertiza ispitanika, i tada se čini da priča sama govori za sebe. U stvari, uopšte nije tako, urednik ili pisac uvijek fabrikuju priču tako što selektivno koriste izvore i vješto se koriste citatima.

Ovo nije nikakva proračunata zavjera ili nešto slično. Medijima je posao svakodnevno ljude opskrbiti onim informacijama koje ti isti ljudi žele čuti, pročitati, vidjeti. Neznanje samoga novinara utiče na konceptualizaciju priče, i time determinira čija će perspektiva biti uključena. Omiljene priče tako postaju one koje favorizuju status quo kako ga već novinar shvata. Problem se povećava samom činjenicom da novinari koriste jedni druge kao izvore ekspertize.

2.NVO i MEDIJI

2.1.Kako nevladine organizacije mogu imati koristi od medija

Nevladine organizacije uglavnom se fokusiraju na tkz. *news media* u svom radu, i glavni razlozi za takvo ponašanje su sledeći:

1. Podrška *fundraisingu*, odnosno podizanje profita same nevladine organizacije, prepoznatljivosti imena i stila organizacije i privlačenje pažnje,
2. podizanje svijesti javnosti po nekom pitanju, ili formiranjem javnog mnijenja ili uticajem na ponašanje, informisanje i obrazovanje javnosti
3. uspostavljanje odnosa sa vlastima, odnosno u svrhu podrške javnog zalaganja i lobiranja
4. direktan marketing na TV, ili u drugim medijima u svrhu direktnih *fundraising* zahtjeva

U praksi, u NVO-ima veće ili srednje veličine, 1/2 do 2 osobe se u potpunosti posvećuju odnosima sa medijima, u manjim NVO-ima, kakve su na teritoriji bivših jugoslovenskih republika najčešće, povremeno se angažuje konsultant za rad sa medijima, ili se prostor osvaja kroz stvaranje ad hoc koalicija, koje same vode računa o tome kada će konsultant biti angažovan, i najčešće su to nekakvi veći samiti, konferencije itd.

Nevladine organizacije žele da budu viđene u tkz. mainstream medijima, i uglavnom su nezadovoljni mogućnošću pristupa na televiziju. Pošto većina NVO-a ima ciljnu populaciju, kao npr. studente, žene, tinejdžere itd, često se toj publici obraćaju preko

specijaliziranih publikacija. Uglavnom se pažnja fokusira na dobijanje prostora u dnevnim, nedeljnim ili lokalnim novinama. Kontakt NVO sa novinarima je uglavnom proaktivan, jer novinari uglavnom ne traže savjet od NVO-a, osim u slučaju nekih ekoloških katastrofa npr., između ostalog i zato što ne znaju koga kontaktirati, koji NVO je najstručniji za koju oblast, i ne vjeruju u objektivnost NVO-a. Ovakvo stanje se polako mijenja, sa razvojem javnog zalaganja ili lobiranja, i primjetno je da, će ukoliko osoba u NVO koja je istovremeno zadužena za javno zalaganje i za odnose sa medijima često ima tendenciju biti veše proaktivna i sigurnija u obavljanju svog posla odnosa sa medijima. Još jedan razlog, koji se rjeđe spominje, ali je istovremeno vrlo bitan, jeste i činjenica da ono što NVO ima reći za medije uglavnom nije VIJEST, nego dosadnjikava priča, češće siva, nego crno-bela, kakav jeste svijet medija.

Širok je dijapazon pristupa NVO-a medijima. Ovo su neki od njih, koriste ih velike NVO, tipa OXFAM, CARE, World Vision ali su trend koji prate sve ostale NVO.

- Saopštenja za štampu (ponekad u obliku emisije, ali najčešće ciljane) koja promivišu događaje, publikacije, programe i objašnjavaju pozicije u raznim političkim prilikama). Velike NVO ih izdaju do 40 u visoko razvijenim zemaljama, npr. World Vision Canada 40 godišnje.
- Javna očitovanja po nekim pitanjima, veći NVO-i izdaju do 3-5 godišnje i ona se pažljivo upućuju isključivo strateški lociranim medijima, uglavnom dnevnim novinama.
- Pisma uredniku, uvek kao odgovor na sadržaj uvodnika u određenim novinama ili magazinima
- Sastanci sa uredništvom novinskih kuća
- Tkz. Cold calls koji se upućuju raznim novinarima radi uspostavljanja odnosa.
- Pripremanje raznih direktorijuma iz kojih se može saznati koji novinar, ekspert, koordinator se zanima, bavi, ispituje, pokriva koju temu, oblast
- Neki NVO-i praktiraju pozivati novinare na radionice, ili već bilo kakav dešavanje u kojima učestvuju njihovi aktivisti, i novinari se često odazivaju na ovakve pozive, jer im ta iskustva pomažu u profesionalnom razvoju.
- Neke NVO redovno obezbeđuju novinarima sa terena ili vanjskim dopisnicima različite informacije o temama koje ti novinari pokrivaju, religiji, zdravlju, spoljnim odnosima itd.
- Pozivanje novinara na neke ekskluzivne događaje na kojima bi im inače ne bi bio moguć pristup, premijere filmova itd.
- Ponuditi im pratnju na mjesta u kojima se nešto zanimljivo i opasno dešava a na kojima su aktivisti NVO dobrodošli (npr. MCC pratio je ekipe novinare u Rwandu, u našim uslovima to bi bio posjet ozloglašenom kraju, zatvoru itd.)
- Neke NVO, Amnesty International npr. uspostavile su program dodjele raznih nagrada medijima, npr. nagada za izveštavanje o stanju ljudskih prava, nagrada za hrabrost id.
- Konferencije i brifinzi za novinare
- Otvoranje Web Page stranicu
- Raditi monitoring medija, ali sa analizom sadržaja, što je jako rijetko i u svjetskim prilikama, veće NVO uglavnom znaju koliko su puta spomenute u uglavnom pisanom medijima i ništa više, a sadržaj se prati više anegdотно.

2.2.Evaluacija rada sa medjima

NVO minimalno i jako rijetko evaluiraju svoje napore da utiču na medije.

2.3.Budućnost korišćenja medija

Masovni mediji /pop-kultura

Integracija društveno bitnih poruka u pop i zabavnu kulturu jako često biva ignorisana kao sredstvo pomoću kojeg se može doprijeti do ciljane publike.

NVO-i ponajčešće nemaju dovoljno obučeno osoblje da bi mogli proizvoditi kvalitetne TV programe, i ako uspiju dobiti vrijeme i urade program, najčešće te programe prati jako malo ljudi, i ne dopiru tako lako do ciljane publike. Pokazalo se da je mnogo bolje ostvariti dobre odnose sa prodecentima popularnih programa koji sigurno prati publika na koju NVO cilja, i obratiti se publici na taj način. Idealno bi, recimo, bilo uspostaviti dobru saradnju s proizvođačima veneculanskim soap-opera, i uraditi jednu emisiju koja će se recimo, baviti pitanjima omladine sa prostora bivse SFRJ. Zvuči teško ostvarivo, ali bi sigurno animiralo pažnju nezaposlenih domaćica, koje su kao roditelji ciljane populacija nekih NVO. Lokalne TV stanice, prati naravno manji broj ljudi, ali one nemaju toliko ušemljen program, i često ne proizvode dovoljno svog materijala, tako da mogu biti dobri saveznici u prenošenju poruke. Dobiti na svoju stranu neku npr. rok-zvezdu, ili bilo koju javnu osobu, sigurno bi bio pravi pogodak, i osiguralo pažnju publike.

Kako NVO može imati koristi od interneta

NVO-a ima raznih veličina i oblika, to mogu biti 2 osobe u nekom malom planinskom selu ili milioni ljudi koji raspolažu ogromnim budžetom i istim tolikim uticajem. Organizacija NVO također se razlikuje, postoje demokratske NVO, one kvazi-demokratskog članstva do visoko hijerarhijskog. Neke prednosti interneta kao medija u razvoju prema tome odgovaraju jednom a neke druge drugom tipu organizacije NVO. Glavne koristi mogu se poredati kako sledi dole:

Trošak

NVO-u je uvek cilj veći dio budžeta potrošiti na svoje ultimativne ciljeve, a što manji na administraciju, trening personala itd. Prva prednost interneta je e-mail, neuporedivo najjeftiniji način slanja pošte.

Procesiranje informacija

Veliki dio posla kojim se NVO bavi jeste sakupiti, obraditi i odaslati informacije. Kombinacija telekomunikacija i kompjutera, jednim imenom Informativna tehnologija, ima veliki impakt na sve ove aktivnosti. Ne samo da je Internet ogroman izvor informacija, nego se sve te informacije mogu sačuvati, arhivirati i obraditi. Pristup različitim bazama podataka automatski i veoma brzo je moguć iz više kancelarija npr.

Pošta

Razne mailing-liste, slanje pošte svima koje želite animirati povodom nekog pitanja, jeste brz i efikasan način animiranja javnosti.

Trening

Long-distance edukacija najbrži je, najjeftiniji i najefikasniji način treniranja novopridošlog osoblja, a posebno volontera, na kojima se i zasniva veliki broj posla kojima se NVO bave, a koji imaju tu manu da ostaju samo onoliko koliko žele i ukoliko ih pošaljete na neki udaljeni seminar imaju punu slobodu da nestanu idućeg dana.

Fund-raising

Klijenti NVO-a su uglavnom marginalizovane grupe, koje ne mogu same finansirati NVO. Prema tome NVO mora naći druge izvore finansiranja svojih aktivnosti. Jedina roba koju NVO može prodati je informacija, i nije lako jednoj maloj organizaciji locirati ljude ili druge organizacije zainteresovane za kupovinu te informacije, ali sa mogućnostima interneta poteškoće se smanjuju. Naravno, podrobnije informacije morate pronaći same, internet može pomoći samo pri lociranju odgovarajućih ljudi ili organizacija.

Organizacija

Informacija je moć. Ljudi odgovorni za donošenje odluka prikupljaju na gomilu sve informacije sa periferije. Time oni sami postaju bolje informisani od ljudi sa periferije, a samim tim i odluka koju oni donesu biće odgovarajuća stvarnom stanju stvari. Međutim sa razvojem komunikacija elektronskom poštom informacije mogu prikupiti svi, i time upravljači gube funkciju sakupljača informacija, i svi zaposleni mogu postati upravljači i donosioci ispravnih odluka. Novi načini komuniciranja tako unose u organizaciju mogućnost decentralizacije, i samim tim veće motivacije nekad perifernog članstva.

Osoblje

Ljudi zaposleni u NVO često su tretirani veoma loše. Oni provode veći dio vremena daleko od kuće, prijatelja i porodice, i samim tim gube motivaciju za daljim radom. Opet, novi načini komunikacije, mogu da učine to vrijeme ispunjenijim i sam posao kvalitetnijim.

Putovanje

Elektronska pošta ne može naravno zamijeniti putovanje, ali potrebu za putovanjem svakako umanjuje. Sada se svaka tema može prodiskutovati na mailing-liste kao i npr. odluka doneti bez prisutnosti svog članstva, ukoliko je dostignut koncenzus. Ukoliko koncenzus nije donesen, putovanje je neophodno, ali su ljudi svejedno bolje informisani o situaciji, znaju sve relevantne podatke, i svaka diskusija će tako biti aktivnija a proces donošenja koncenzusa bolji.

3.KAKO SE PRENOSI PORUKA

Odnosno koji su osnovni postupci na koje obraćamo pažnju kad radimo sa medijima i javnošću

ZNATI KOMUNICIRATI O NEKOJ POSEBNOJ TEMI,

Znati koja je vaša ciljana publika i kako joj prići je veoma bitno, ali morate biti svjesni toga da poruka može stići i do mnogih drugih publika. Ukoliko se na primer obraćate profesionalnim medicinskim radnicima aludirajući na katastrofalno stanje u zdravstvu, lako možete izazvati paniku širih razmjera. Vas moraju shvatiti ozbiljno, i treba da izgledate kao autoritet u određenom području. Zato, kada javno govorite, morate se uvijek unapred pripremiti, uvježbati govor, ostati čvrsti u stavovima i ljubazni sa sagovornikom, gledati publiku u oči, gledati sagovornika u oči itd. Vi

morate znati animirati publiku, izazvati katarzu kod onoga ko vas sluša i stoga morate da shvatite da su komunikacijske veštine nešto što se vežba i stalno uči.

USPOSTAVITI KONTAKT

Najlakše je i najjednostavnije ostvariti kontakt kada vi ili neko iz organizacije osobu od ranije zna. U nedostatku takvih prednosti, uvek se mogu pronaći razni imenici, direktorijumi itd. Koji pružaju potrebne podatke. Ako takvi priručnici nisu dostupni možete ih uraditi i sami.

PRONAĆI POTREBNE RESURSE IZ ŠTAMPE

Prije nego što ćete poslati bilo kakvo saopštenje za štampu, zapitajte se: »Zašto je ovo vest?« «Ko će biti zainteresovan za ovo i šta bi taj neko želio znati?« «Kakve druge medije oni prate, slušaju?« «Kako bi se mogao ostvariti kontakt?«

a) fotografije, novinski sajtovi, novinska izdanja

Mnogi sajtovi novinskih kuća imaju arhive, a ukoliko Vam nisu dostupne na taj način arhive možete uvek pronaći i u bibliotekama. Pretražite sve ono što možete da biste dobili više informacija.

b) press-cutting, press-clipping i monitoring medija

Press-cutting rade pojedine firme po principu ključnih riječi, i takav način provjere sadržaja uistinu mnogo olakšava stvari. Ukoliko vam taj način provjere sadržaja nije dostupan, možete sami raditi press-clipping, sami praviti svoje arhive i vršiti analizu štampe, preko raznih kriterijuma, sudionika u tekstu, teme tekta, načina prikazivanja, povod tekstu, količina upotrebljenog prostora, na kojoj stranici je tekst, ima li fotografija, mogu se analizirati pojedini medji, teme, novinari.

Klasifikacija novina je sledeći korak, napravite listu medija, tako da uvek možete znati koji medij objavljuje šta. Time stičete uvid u stanje stvari kod publike, i saznajete kada, kako i na koje načine možete preneti svoju poruku.

Najvažnji korak na posletku jeste odabir novina, bilo nacionalnih ili lokalnih, nedeljnika, magazina, novinara kolumniste, TV stanice, radio stanice koju ćete odabrati kao medij za prenos određene poruke, u određenoj kampanji, a opet, naravno prilagođeno ciljnoj publici.

ODNOSI SA JAVNOŠĆU

Prva svjetska skupština udruženja za odnose sa javnošću definirala je PR kao umjetnost i društvenu nauku analiziranja trendova, predviđanja njihovih posledica, savjetovanja organizacije i primena planiranih programa aktivnosti koji će služiti organizaciji i javnom interesu.

Planovi odnosa sa javnošću najčešće se rade na duži rok, 3-5 godina, mada se naravno, mogu mijenjati svake godine. Svaki plan obuhvata nekoliko elemenata, kao što su ciljana publika, ključna poruka, strategija animiranja te ciljane publike, taktike, da li

će to biti materijali, reklamiranja itd., vrijeme potrebno za ostvarenje plana i naravno novac.

Poruka se ciljanoj publici prenosi na različite načine, putem promotivnog materijala, brošura, biltena, godišnjih izveštaja itd., a sve u cilju ostvarenja publiciteta, odnosno medijske pokrivenosti vaših aktivnosti. Najvažnij sektor svakog PR jesu mediji i moć prenošenja poruke i stvaranja publiciteta koju oni imaju.

Zato će svaki dobar PR, uvek imati dobre odnose sa novinarima, znati sve o njima od domena zainteresovanosti, do kafića u koji zalazi, i on će sam pomalo morati biti novinar, odnosno znati upakovati priču tako da ona postane VIJEST. Nema vršenja pritiska, laganja, varanja, dvosmislenih izjava, jer su odnosi sa javnošću javni posao i bave se realnošću. PR je veza između organizacije i javnosti, i on mora dobro poznavati kako svoju organizaciju, tako i javnost .

Ukoliko Vaša organizacija nema PR, nabavite si jednog ili ga bar angažujte na mjesec-dva (i volonter može poslužiti na neko vreme). Tim ljudi, koji se bavi odnosima sa javnošću, i jedna osoba posebno medijima, sa adekvatnim iskustvom i znanjem, sigurno će pomoći da vaša poruka stigne u medije.

3.1.Nekoliko opštih savjeta

1. Zakonodavci uvek pamte imena organizacija koje mediji citiraju
2. Zastupnici u parlamentu imaju veoma visoko mišljenje o člancima u dnevnim novinama
3. Osoba sa iskustvom u odnosima sa medijima (volonter je dovoljan)
4. Nekoliko tačaka koje morate upamtiti:
 - a) šaljite samo informacije koje mogu proći kao **VIJEST**
 - b) prepoznajte **motiv stada** (gomile)
 - c) svaka naizgled sponatana izjava uvijek je prethodno dobro uvježbana
 - d) sačinite listu svih onih koji su vas kontaktirali, pisali vam, ili razgovarali sa vama o nekoj temi
 - e) **Efektivna sapštenja za štampu najvažniju informaciju imaju u prvom paragrafu**, a sve ostalo poredano je po pravilu manje važnosti (**pravilo obrnute piramide**). Prva stranica uključuje odgovore na čuvenih pet pitanja: **Ko, Šta, Kada, Gdje i Zašto**.
5. Konferencije za štampu:
 - a) Ukoliko živite u većem gradu, uvek je teško obezbjediti visoku prisutnost novinara, zbog konkurencije
 - b) Morate znati.
 - Sate i dane** kada će novinari najvjerovatnije da se odazovu
 - lokaciju** koja bi mogla privući pažnju novinara
 - koliko **dana, sati unapred i na koji način** novinare treba pozvati
 - c) Na dan konferencije ponovo nazovite novinare i provjerite da li dolaze
 - d) Pripremite čitko i jasno napisane izjave za štampu i background informacije
 - e) Provjerite da li je sve u redu sa audio-sistemima
 - f) Odredite koliko vremena ćete vi govoriti, koliko vremena ostaje novinarima za pitanja, budite kratki

g) Sačuvajte listu novinara koji su učestvovali na konferencij za follow-up

6. Pisma uredniku

Pisma su uvek kratkog sadržaja, koriste se karakteristični primeri, postoji samo jedna poenta, ažurirana informacija; **nikad se ne napada opozicija, uvek se morate potpisati, napisati svoju adresu i broj telefona**

7. Radio i TV

Nikada ne zaboravite saopštenja za štampu poslati uredniku vijesti na radiju ili TV-u. Ako imate sredstava za spot na TV-u, neka on bude kratak **9-10 sekundi**, 20-30 za radio. **Uvek šalžite isključivo super-informisane glasno govornike na radio ili TV.** Šaljite svoje predloge urednicima lokalnih radio stanica i TV-a.

Prezentujte svaku priču kao **vijest, kao nešto novo, bitno i zanimljivo.** Uvek pazite da govorite o aktuelnim problemima, i priča koju prezentujete se sada dešava, u vašem gradu, vašoj lokalnoj zajednici, tiče se vaših poznanika, i naravno pružite informaciju **koja je tačna.**

Ako šalžite **saopštenje za javnost, datum se stavlja na lijevu, adresa organizacije na desnu stranu,** koristi se jasan naslov, ili naslov i nadnaslov, i koriste se kratke rečenice, jasne riječi.

3.2.Šta ako nemate sredstava, a treba vam pažnja javnosti

PISMA UREDNIKU

Pisma uredniku su jednostavan način na koji možete dići svoj glas i izraziti svoje mišljenje, negodovanje ili zadovoljstvo, istovremeno edukujući javnost u vašoj zajednici. Pismima možete interpretirati ili ispraviti činjenice spomenute u nekom pristrasnom, u novinama objavljenom, članku, pojasniti vezu između tog članka i principa vaše organizacije, a možete prosto kritikovati ili pohvaliti članak. Bilo koja da je svrha, pismo će animirati pažnju građana u vašoj zajednici, bez iznimke i selekcije, jer većina novina izvještava da je stranica sa »pismima uredniku« najčitaniji dio novina. Evo nekoliko savjeta koji vam mogu pomoći pri pisanju ovakvih pisama.

Saznajte kriterijume:

Saznajte kolika je preporučljiva dužina pisma, mora li se pisati mašinom itd. i imajte na umu da je uobičajeno da novine ne objavljuju nepotpisana pisma, tako da većina novina zahtjeva da se na kraj stavi ime, adresa, broj telefona, koji mogu biti odštampani ili ostaju poznati redakciji. Novine uglavnom zahtjevaju potpis, jer je uobičajeno da se identitet pošiljaoca proveri, prije nego što išta bude objavljeno.

Aktuelnost:

Odgovorite na nedavno objavljen članak, jer to je najbolji način da na vas obrate pažnju same novine. Promenite naslov članka, vrijeme objavljivanja, autora itd., ili se u pismu osvrnite na bilo šta drugo što je trenutno ili već duže vrijeme aktuelno, npr. godišnjica nečeg, pobjeda neke stranke na izborima, nedavni događaj, nedavne vijesti itd.

Jednostavnost:

Pišite koncizna, informativna i lična pisma, koja nisu veća od tri do četiri paragrafa, koristite jednostavne i razumljive rečenice, naglasite poentu teksta i ne strahujte od toga da ćete izgledati direktni, napadni ili čak kontraverzni.

Značaj za zajednicu:

Koristite lokalne statistike, lične priče, imena i ako ste stručnjak za neku oblast ne libite se isticanja svoje stručnosti.

Ako vaše pismo nije objavljeno, ne odustajte. Možete poslati revidirano pismo sličnog sadržaja, poslati isto pismo drugim novinama itd. Pisma uredniku su svakako način na koji jeftino i jednostavno možete animirati javnost, i to svu, kao onu na vlasti tako i vašu ciljnu grupu.

***ADRESAR MEDIJA U
BOSNI I HERCEGOVINI I
REPUBLICI HRVATSKOJ***

ADRESAR MEDIJA U FBiH

1.1. TELEVIZIJE

- **BRT International**

033/230-294;230-295;230-296

033/230-294;230-295;230-296

Derviša Numića 70

71 000 Sarajevo

bmr.h@bih.net.ba

- **Fiva**

033/454-082

033/454-082

Trg zlatnih ljiljana 13

71 000 Sarajevo

- **HRTV Kiseljak - KISS TV**

030/809-774,809-456

030/809-195

Žrtava Domovinskog rata bb

71 250 Kiseljak

- **HRTV Mostar-Hrvatska
televizija Mostar**

036/328-345; 328-344;

066/392-270

036/328-345; 328-346;

066/392-270

Dubrovačka 4

88 000 Mostar

- **HTV Oscar-C Mostar**

036/326-741

036/321-102 Smrčenjaci b.b.

88 000 Mostar

- **Kanal V 7**

030/714-414

030/711-214

Kranjčevićeva 1

72 250 Vitez

- **MTV Igman**

033/898-656

Novo Naselje 1

71 243 Pazarić

- **Nezavisna RTV Travnik**

030/814-074;811-001

030/811-002

Bosanska 133

72 270 Travnik

- **NRTVIC 7**

032/751-929

032/751-929

Osmana Džafića 10

72 240 Kakanj

- **NRTV studio 99**

033/664-550

033/664-551

Terezije bb

71 000 Sarajevo

- **NRTV Žetel**

032/410-552;414-134

032/417-317

Nikole Tesle 5 72 000

Zenica

- **NTV Amna**

032/750-116

032/750-116

Marsala Tita 12

74 260 Tešanj

- **NTV Hayat**

033/271-310

033/233-335

Avdage Šahinagića 14
71 000 Sarajevo

- **NTV Vitez**

030/712-615
Branilaca Starog Viteza bb
72 250 Vitez

- **NTV Jata**

035/640-541
035/640-542
75 350 Srebrenik

- **OBN**

033/460-534;233-109;234-814
033/460-534;233-109;234-814
Bulevar Meše Selimovića 18
71 000 Sarajevo
obn@bih.net.ba

- **RTV BiH**

033/663-306,461-101
033/645-142;464-033
Bulevar Meše Selimovića 12
71 000 Sarajevo

- **RTV Bugojno**

033/251-435,610
033/251-610
Nugle 2
70 230 Bugojno

- **RTV Cazin**

037/514-048;514-799
037/514-048;514-799
H. Mujazinada 12
77 220 Cazin

- **RTV Goražde**

038/221-344;221-522
038/223-872
31 Drinske brigade 3

73 100 Goražde

- **RTV Kladanj**

035/621-244;651-333
035/621-244
Kladanjske brigade 1
75 280 Kladanj

- **RTV Livno**

034/202-804;201-888
034/201-802
Kneza Mutimira 29
80 101 Komorani-Livno

- **RTV Lukavac**

035/571-987
075/571-987
Macan Anton bb
75 301 Lukavac

- **RTV Maglaj**

032/813-704
032/813-454
VII ulica b.b.
74 250 Maglaj

- **RTV Maoča-Brčko/Brčanska
televizija**

049/373-310;373-330
049/373-310
DD Biljana-Maoča
76 208 Maoča

- **RTV Mostar**

036/580-100/101/102/103
036/580-100/101/104
Rade Bitange 13
88 000 Mostar
albe@cob.net.ba

- **RTTV TK**

035/282-397;282-440

035/282-298
Slatina 2
75 000 Tuzla

- **RTV Tomislavgrad**

034/352-909;352-549
034/352-909
Mijata Tomića bb
80 240 Tomislavgrad

- **RTV USK**

037/332-141;224-951
037/332-144
Dom Kulture b.b.
77 000 Bihać

- **RTV Visoko**

032/732-732;773-887
032/734-644
Hazima Dedića 33
71 300 Visoko

- **RTV Vogošća**

033/432-616;430-716
033/664-995
Josanička 25
71 320 Vogošća

- **RTV Zavidovići**

032/873-496
032/873-496
Prvomajska 12
72 220 Zavidovići

- **RTV Zenica**

032/22-088; 412-423
032/22-002
Muhameda S. Serdarevića 23
72 000 Zenica

- **RTV Živinice**

035/775-302;775-479

035/775-302;775-479
Prva ulica bb
75 270 Živinice
rtvziv@bih.net.ba

- **TV Žepče**

032/881-622
032/880-462
111 Xp HVO-a
71 373 Žepče

- **TV 101**

03786-101;84-105
037/86-101;84-105
Trg Ljiljana 1
79 260 Sanski Most

- **TV FS 3**

035/251-520
035/251-521
Džafer Mahala 15
75 000 Tuzla

- **TV Kanton Sarajevo TV SA**

033/461-542
033/461-558
Bulevar M. Selimovića 12
71 000 Sarajevo

- **TV Tuzlanska F/BiH**

035/251-269
035/251-450
2. Oktobra br. 1
75 000 Tuzla

- **TV X**

033/483-175
033/483-056
71 000 Sarajevo

2.2 RADIO STANICE

- **EFM Radio(studentski)**

033/549-434
033/212-032
Zaima [arica 116
71 000 Sarajevo

- **HRTV Herceg Bosna**

036/310-577/578
036/310-577/578
Kralja Petra Krešimira IV bb
88 000 Mostar

- **HRTV Jajce**

030/659-872
030/658-140
A. B. Busića bb
70 000 Jajce
m_ljubez@hotmail.com

- **HRTV Kiseljak**

030)809-774
Žrtava Domovinskog rata bb
71 250 Kiseljak

- **Lasva Vitez**

030/711-214
030/713-105
Silvija Strahimira Kranjčevića1
72 250 Vitez

- **HRTV Mostar-radio postaja Mostar**

036/312-343;311-581
036/311-594
Dubrovačka 4
88 000 Mostar

- **HRTV Novi Travnik**

030/793-068;793-123

0307/793-068
Kralja Tvrtka 40
72 290 Novi Travnik

- **Hrvatski radio Bobovac**

032/809-121;845-190
032/810-575
Đure Đakovića 72
71 330 Vareš

- **Hrvatski radio Busovača**

030/732-331
030/732-331
Matice Hrvatske bb
72 260 Busovača

- **Hrvatski radio Ljubuški**

039/834-930;835-329
039/835-050
fra Petra Bakule 2
88 320 Ljubuški

- **Hrvatski radio Orašje**

031/712-271
031/712-270
8 ulica 3
76 270 Orašje

- **Hrvatski radio postaja Široki Brijeg**

039/701-440;712-239
039/705-245
fra Didaka Buntića bb
88 220 Široki Brijeg

- **Hrvatski radio postaja Usora**

032/ 893-479;893-146
032/893-513
Sivca bb
74 230 Usora

- **Radio postaja Žepče**

032/880-247;880-424
032/881-480;880-057
Kralja Tomislava 19
71 373 Žepče

- **Hrvatski radio-radio postaja Od`ak**

031/761-040;761-041
031/761-040
Titova bb
74 470 Od`ak

- **HTV Oscar-C Mostar**

036/326-741
036/321-102
Smrčenjaci bb
88 000 Mostar

- **Neovisni Radio Feral**

035/631-424
035/631-424
Trg Šehida 10
75 260 Kalesija

- **Nezavisna RTV Travnik**

030/518-074;511-002
030/511-002
Bosanska 133
72 270 Travnik

- **Nezavisni Radio DISS**

033/628-297
033/629-564
Šemsudina Sarajlića 4
71 210 Ilidža

- **Nezavisni radio TNT**

030/518-850
030/518-851

Hadži Ali Bega Hasanpasića 10

72 270 Travnik
tnt@bih.net.ba;
<http://www.travnik.net/tnt/>

- **Nezavisni radio Vitez**

030/713-533;712-627
030/710-573
Viteška 5
72 250 Stari Vitez

- **NRTV studio 99**

033/664-550
033/664-551
Terazije bb
71 000 Sarajevo

- **NRTV Zetel - Radio City**

032/410-552;414-134
032/417-317
Nikole Tesle 5
72 000 Zenica

- **Obiteljski radio Valentino**

049/750-500
049/750-447
Bosanska Bijela 108
76 204 Bijela

- **Omladinski radio X**

036/580-182,550-338 (kućni)
036/580-182,550-338
Rade Bitange 13
88 000 Mostar

- **Plavi radio - Bihać**

037/333-225;331-674
037/333-225;331-674
Bihaćkih branilaca bb
77 000 Bihać

- **Plavi radio - Mostar**

036/316-925;098-298-596
036/314-040
Stjepana Radića 76
88 000 Mostar
plaviradio@yahoo.com

- **Radio Žepče**

032/894-123;894-010
032/894-004
Donja Golubina bb
71 373 Žepče

- **Radio Živinice**

035/775-269;776-111
035/772-045
Magistralni put bb
75 270 Živinice

- **Radio Adriatic**

066/299-702
00-385-21-527-579
Stjepana Radića 5
88 390 Neum

- **Radio ASK**

033/451-411;451-125
033/451-411;451-125
Francuske revolucije 32
71 210 Ilidža

- **Radio Avaz**

035/663-003
Vračići bb
75 248 Dželići

- **Radio Banovići**

035/875-595
035/875-595
Branislava Banovića 62
75 290 Banovići

- **Radio Bet fratello**

049/205-692,225-611, 224-187,
066/149-273
049/205-692
Radomira Cvetkovića 8
76 100 Brčko

- **Radio Beta**

032/415-241;410-234
032/415-241;410-234
Kučukovići 2 - 1103
72 000 Zenica

- **Radio BM (Bošnjačko-Muslimanski)**

032/410-290;410-590
032/410-290
Stjepana Radića 4
72 000 Zenica

- **BRT International - Radio BMNR Hayat**

033/230-294;230-295;230-296
033/230-298
Derviša Numića 70
71 000 Sarajevo
bmr.h@bih.net.ba

- **Radio BMNR Hayat- Mostar**

036/578-120;578-140
036/578-120;578-140
Husnije repča 7/5
88 000 Mostar

- **Radio BNR Yeni Hayat**

035/251-554
035/251-554
Tržno-zanatski centar "Paša`"
75 000 Tuzla

- **Radio Bor**

032/735-105
032/735-105
25 Aprila 2
71 300 Visoko

- **Radio Bosanska Krupa**

037/471-111
037/471-111
Trg Avde Duka 16
77 240 B.Krupa
radiobk@bih.net.ba

- **Radio Bosanski Petrovac**

037/881-221;881-279
037/881-221;881-279
Bosanska 134
77 250 B.Petrovac

- **Radio Boston**

037/83-505;
066/137529 037/83-505
Ključka 14
75 260 Sanski Most

- **Radio Breza**

032/763-510;783-552
032/783-551
Šehidska 17
71 370 Breza

- **Radio Bužim**

037/410-262
037/410-262
Izeta Nanića bb
77 245 Bužim

- **Radio CD CEMP**

032/417-342;417-345;417-343
032/417-342
Školska 10
72 000 Zenica

- **Radio Dobož Istok**

035/780-150 035/780-150

Klokotnica
74 207 Dobož Istok

- **Radio Dobre vibracije**

036/323-324, 036/323-324

Rudarska 212
88 000 Mostar

- **Radio Duga**

032/410-596
D. Imamovića 8
72 000 Zenica

- **Radio Fern**

033/668-052;667-933 033/668-059
Mulamustafe Baseskije 6
71 000 Sarajevo
Fern@oscebih.org

- **Radio Glas Drine**

035/597-0151;597-016
035/597-016
Sapna bb
75 411 Sapna

- **Radio Glas Nade**

033/653-244 033/214-451

Tepabašina 7
71 000 Sarajevo

- **Radio Gračanica**

035/786-500;781-016
035/787-500
Gračaničke brigade 1
75 320 Gračanica

- **Radio Gradačac**

035/817-427;818-196

035/817-427

Nenavište bb

76 280 Gradačac

- **Radio Grude-Best**

039/661-701, 098/308-087, ili

38521-675-970

039/661-701

Brigada Viteza Ranka Bobana,

PP 1588 340 Grude

- **Radio Hayat-Studio Slobodni Igman**

033/898-656

033/898-656

Novo Naselje 1

71 243 Pazarić

- **Radio Ilijaš**

033/400-477

033/400-228

Hazima Spahića 23

71 380 Ilijaš

- **Radio ISV**

033/651-934;651-995;659-928

033/651-934;651-995;659-928

Bugojanska 13

71 000 Sarajevo

- **Radio Kakanj**

032/750-393;751-144 032/751-144

72 240 Kakanj

- **Radio Kalesija**

035/631-010;631-022

035/631-010;631-022

Fonomedia, Kalesija bb, Centar

75 260 Kalesija

Radio Kameleon

035/250-261;250-055

035/250-261;250-055

Dr. Milana Jovanovića 6

75 000 Tuzla

kameleon@delta.com.ba

- **Radio Ključ**

037/661-014, 661-116 037/661-014

Dom kulture- Ključ

79 280 Ključ

- **Radio Kupres**

034/74-631

034/74-631

Mate Boban 1

80 320 Kupres

- **Radio Livno**

034/201-888;202-804

034/201-802;201-953

Kneza Mutimira 29

80 101 Komorani-Livno

- **Radio M**

033/666-822,666-651 033/666-628

fra Anđela Zvizdovića 1

71 000 Sarajevo

- **Radio Naba**

032/735-495;733-280

032/735-495

Muftije Numanagića 2

71 300 Visoko

- **Radio Naba studio Vareš**

032/848-330
032/845-145
Boračka 8
71 330 Vareš

- **Radio Novo Sarajevo**

033/230-587;230-586
033/230-587;230-586
Grbavička 6
71 000 Sarajevo

- **Radio Olovo**

032/825-179
71340 Olovo

- **Radio postaja Čapljina**

036/800-654
036/800-636
Ruđera Boškovića 4
88 300 Čapljina

- **Radio postaja Drvar**

034/820-202
034/820-158
Ante Bruno Bušić 4
80 260 Drvar

- **Radio postaja Mir**

036/651-333;651-444
036/651-100;651-300
Gospin Trg 1
88 266 Međugorje

- **Radio postaja Rama**

036/771-362;770-222
036/771-362;770-222
Kralja Tomislava bb
88 440 Rama Prozor

- **Radio postaja Ravne Brčko**

036/745-801

036/745-802

JP "Nove Ravne", Seonjaci bb
76 205 Seonjaci, Ravne Brčko

- **Radio postaja Uskoplje**

036/494-175 036/494-101

Kneza Domagoja bb
70 240 Uskoplje

- **Radio postaja Vrh Bosna**

033/441-920,441-922 033/441-921
Titova 56
71 000 Sarajevo

- **Radio Posušje**

039/681-660;681-661
039/681-660
Gordane Bonetti bb
88 240 Posušje

- **Radio Prača**

073/799-106;799-111 073/799-106;799-111
Himze Sablje 33
73 290 Prača

- **Radio Preporod**

031/761-411;761-283
031/761-204
Proleterska 93 74 470 Odžak

- **Radio RTZ**

035/774-743;775-655
035/775-249
RTZ Radio Živinice I ulica BKC
75 270 Živinice
rtzejub@bih.net.ba

- **Radio Sana**

037/86-152;83-660;85-152
037/86-152
Banjalučka 2
75 260 Sanski Most

- **Radio Sloboda**

035/250-261;250-055
035/250-261;250-055
Dr. Milana Jovanovića 6
75 000 Tuzla
kameleon@delta.com.ba

- **Slobodni radio Prijedor**

037/88-003
037/88-004
Lušči palanka 2/3
79 260 Sanski Most

- **Radio Slon**

035/232-974;250;699
Sejde Karamehmedovića 39
75 000 Tuzla

- **Radio Soli**

035/250-565;250-464 075/250-565
M. Fizovića 15
75 000 Tuzla

- **Radio Srebrenik**

035/641-777,090/148507
035/641-777;640-339
D. Potok bb
75 350 Srebrenik

- **Radio Stari grad**

033/442-539, 442-565, 262-560,
262-261, 262-563
033/262-562
Mihrivode 6
71 000 Sarajevo

radiostarigrad@smartnet.ba,
radiostarigrad@hotmail.com

- **Radio Studio D**

035/641-780
035/640-765
Hazima Vikala bb
75 350 Srebrenik

- **Radio Studio N**

034/200-948;200-949
034/200-948
Župana Želimira bb
80 101 Livno

- **Radio Studio 88**

036/550-080, 550-888
036/550-080, 550-888
Kralja Tomislava 7
88 000 Mostar

- **Radio Trnovo**

033/438-113
033/438-113
Dejčici bb
71 220 Trnovo

- **Radio Tuzla**

035/236-666;251-451
035/236-666
Đure Đakovica 4
75 000 Tuzla

- **Radio Velika Kladuša**

037/775-785;144-187
037/777-444
Ibrahima Mržljaka 30
77 230 Velika Kladuša

- **Radio Velkaton**

034/819-900

Blajburska 71
80 260 Drvar

- **Radio Zid**

033/443-771
033/443-771
Husrefa Redžića 8
71 000 Sarajevo

- **Radio Zos**

035/691-002;753-686
035/753-686
Matužici plac bb
74 000 Doboju-Jug

- **RTV BiH**

033/455-102,455-129
033/455-140,455-141
Bulevar Meše Selimovića 12
71 000 Sarajevo

- **RTV Bihać**

037/322-888, 323-888, 090/137-671
037/323-707, 322-707
Krupska bb
77 000 Bihać
rtvbihać@bih.net.ba

- **RTV Bugojno**

030/251-231
030/251-610
Nugle 2
70 230 Bugojno

- **RTV Cazin**

037/514-048
037/514-799
H. Mujazinica 12
77 220 Cazin

- **RTV Donji Vakuf**

030/22-044
770-te bb
70 220 Donji Vakuf

- **RTV Glas Bosne**

033/667-791;535-897 033/667-791
Bistrik g. Cikme 22
71 000 Sarajevo

- **RTV Goražde**

038/221-344
038/223-872
Zaima Imamovića 2
73 100 Goražde

- **RTV Gornji Vakuf**

030/265-242;265-116
030/265-116
Branilaca grada bb
70 240 Gornji Vakuf
rtvgv@bih.net.ba

- **RTV Grad**

033/209-099
033/469-165
Semira Prašte 14/XIII
71 000 Sarajevo

- **RTV Kladanj**

035/621-244;333
035/621-244
Kladanjske brigade 1
75 280 Kladanj

- **RTV Konjic**

036/726-267
036/726-267
Varda bb
88 400 Konjic

- **RTV Lukavac**

035/571-987

035/571-987

Macan Anton bb

75 300 Lukavac

- **RTV Maglaj**

032/813-704

032/813-454

VII ulica bb

74 250 Maglaj

- **RTV Mostar**

036/580-100/101/102/103

036/580-100/101/104

Rade Bitange 13

88 000 Mostar

albe@cob.net.ba

- **RTV Tešanj**

032/750-130;750-482

032/750-482

Kralja Tvrtka 1

74 260 Tešanj

- **RTV TK**

035/282-397;280-033

035/280-610

Slatina 2

75 000 Tuzla

- **RTV Tomislavgrad**

034/325-909

034/325-909

Mijata Tomića bb

80 240 Tomislavgrad

- **RTV USK**

037/332-144

037/332-144

Dom Kulture bb

77 000 Bihac

- **RTV Visoko**

030/732-732;773-877

030/734-644

Hazima Deda 33

71 300 Visoko

- **RTV Vogošća**

033/432-616;430-713

033/664-995

Josanička 25

71 320 Vogošća

- **RTV Zavidovići**

032/873-496

032/873-496

Prvomajska 12

72 220 Zavidovići

- **RTV Zenica**

032/22-088;22-002

032/22-002

Muhameda S. Serdarevića 23

72 000 Zenica

2.3 ČASOPISI I NOVINE

- **Most- časopis za obrazovanje, nauku i kulturu**

Bulevar NR 41

88 000 Mostar

telefon: 036/580-261

fax: 036/550-671

- **Oslobođenje**

Džemala Bijedica 185

71000 Sarajevo

telefon: 033/276-900

fax: 033/468-054

- **Dnevni Avaz**

Kemala Kapetanovića 17
71000 Sarajevo
telefon: 033/658-931
fax: 033/658-940, 659-064
www.dnevni-avaz.com
e-mail: avaz@bih.net.ba

- **Hrvatska Riječ**

telefon: 033/444-621
fax: 033/650-909
e-mail: hrvrijec@hi.hr

- **Novo Ogledalo**

Naselje 17V bb
Sanski Most
www.novo-ogledalo.prijedor.com.ba
e-mail: editor@bih.net.ba

- **Večernje Novine**

Telefon: 033/664-875
www.vecernjenovine.ba

h Ljiljan

Ferhadija 2
71000 Sarajevo
telefon: 033/442-994, 664-632
Fax: 033/664-549
www.nippljiljan.com

- **Azra- magazin za ženu i porodicu**

Kemala Kapetanovića 17
71000 Sarajevo
telefon: 033/652-955

- **SabaH – New York (Bosnian-American Independent Weekly Magazine)**

SabaH
30-05 43rd Street
Astoria, New York 11103
Telefon: (718) 267-1299
Fax: (718) 267-1257
e-mail: redakcija@sabah-ba.com

- **Dani-Nezavisni magazin**

Skenderija 31A,
71000 Sarajevo
033/649-943
033/651-789
www.bhdani.com
e-mail: info@bhdani.com

ADRESAR MEDIJA U REPUBLICI SRPSKOJ

2.1. TELEVIZIJE

- **RTRS**

051/ 231-660
211-741, 230-029

fax/ 231-153

- **TV VIKOM, Banja Luka**

051/212-295
fax/ 212-095

- **TV Bell, Banja Luka**

051/ 218-666
fax/ 218-220

- **Nezavisna TV, Banja Luka**

051/ 218-010, 218-677
217-898, 217-898 Marketing

fax/ 217-899

- **Alternativna televizija**

051/ 218-448
fax/ 218-180,
OBN network

- **TV Simić**

051/ 217-866, 211-056
fax/ 215-938

- **SRT (Studio) Bijeljina**

055/471-633

- **VIKOM Gradiška**

051/ 813-159,
814-007, 813-193,
212-295, 212-095

fax/ 814-414

- **Ekološka televizija Bijeljina**

055/ 401-800,
471-401
fax/ 471-401

- **SRT (Studio) Prijedor**

052/ 11-025
fax/ 11-025

- **SRT Studio Pale**

057/ 783-055,
783-186
fax/ 783-179

- **Kanal S Pale**

057/ 787-174
fax/ 786-679

- **SRT (Studio) Rudo**

058/ 783-988
fax/ 783-138

- **SRT (Studio) Srebrenica**

056/ 186-235

- **SRT (Studio) Šamac**

054/ 61-536

- **SRT (Studio) Trebinje**

059/ 24-474

- **SRT (Studio) Višegrad**

058/ 682-858

- **SRT (Studio) Zvornik**

056/ 584-827,
538-710

fax/ 583-710

- **Kanal 3 Prnjavor**

051/ 863-303,
863-467 Brankica Miholjčić

- **BN TV Bijeljina**

055/ 401-140

- **TM TV Bijeljina**

055/ 550-689

- **GLS Srbac**

051/840-808,

840-909 (Editor)

- **Sv. Georgije Banja Luka**

051/ 324-800,15-698

fax/ 324-347

- **ASTRA Pale**

057/ 786-532

fax/ 786-532

2.2.RADIO STANICE RS

- **Nes Radio, Banja Luka**

051/ 217-109

fax/ 217-176

- **Big Radio, Banja Luka**

051/ 212-777

fax/ 212-700

- **Nezavisni Radio, Banja Luka**

051/ 218-484,

217-900,

217-898

- **Omladinski Radio Balkan,
Banja Luka**

- **Srpski Radio, Banja Luka**

051/ 401-421,

35-288, 35-401,

049/ 404-610

fax/ 25-157

212-183 Marketing

fax/ 231-922

• **Radio Bratunac, Bratunac**

056/ 881-177

fax/ 881-264

231-667

• **TMK Radio, Banja Luka**

051/ 41-286

• **Radio Bileća, Bileća**

059/ 74-562

fax/ 74-897

231-593

fax/ 230-202

• **BN Radio, Bijeljina**

055/ 401-100

fax/ 472-067

• **Srpski Radio, Čelinac**

051/ 851-150

fax/ 851-170

• **Radio Izvor, Bijeljina**

055/ 401-800,

550-689

fax/ 471-401

• **Srpski radio, Doboj**

053/ 41-567

fax/ 41-401

• **Radio Derventa, Derventa**

053/ 833-066

fax/ 833-414

• **PAN Radio, Bijeljina**

055/ 43-324

fax/ 402-661

• **Radio Dubica, Dubica**

052/ 40-142,

fax/ 40-322

• **Radio Das Ekstra, Bijeljina**

055/ 401-121

fax/ 401-185

• **Radio Gradiška, Gradiška**

051/ 814-900

fax/ 814-651

• **Radio Das, Bijeljina**

055/ 401-121

fax/ 401-185

• **Vikom radio, Gradiška**

051/ 813-193

• **Srpski Radio, Brčko**

fax/ 814-144

- **Radio Kotor Varoš, Kotor Varoš**

051/ 882-033

fax/ 882-142

- **Radio Kneževo, Kneževo**

051/ 895-371

- **Studio 078, Laktaši**

051/ 832-115

fax/ 832-123

- **Radio Majevića Lopare**

055/ 671-384

fax/ 671-384

- **Radio Ljubinje, Ljubinje**

059/ 621-265

fax/ 621-265

- **Radio Milici Milici**

056/ 741-021

fax/ 741-020

- **Radio Modriča Modriča**

054/ 881-507,

881-511

fax/ 881-506

- **Radio Mrkonjić Grad Mrkonjić Grad**

050/ 11-503

fax/ 11-503

- **Sik Radio Mrkonjić Grad**

050/ 11-161

fax/ 11-161

- **Radio Nevesinje Nevesinje**

059/ 601-455

fax/ 601-455

- **Radio Novi Grad Novi Grad**

052/ 51-274

fax/ 51-076,

- **Radio Pale (SRT), Pale**

057/ 783-345

fax/ 783-179,

783-115

- **Radio Prijedor, Prijedor**

052/ 13-028

fax/ 12-803,

- **Radio Feniks, Prijedor**

052/ 12-021,

21-122

- **Radio Sveti Jovan, Pale**

057/ 786-534

fax/ 786-532

- **Radio Prnjavor, Prnjavor**

051/ 860-401,
863-011

fax/ 863-225

- **Radio Ozren, Petrovo**

053/ 790-599
fax/ 790-598

- **Radio Rogatica, Rogatica**

058/ 477-224,
477-222

- **Radio Rudo, Rudo**

058/ 682-868
fax/ 783-138

- **The Best Radio, Šipovo**

050/ 71-123
fax/ 71-123

- **Radio Srbac, Srbac**

051/ 840-516
fax/ 840-516

- **Radio Srpsko, Srpsko Sarajevo**

057/ 671-001,
671-999
fax/ 672-400

- **Radio Šamac, Šamac**

054/ 61-536

- **Radio Sokolac, Sokolac**

057/ 868-410
fax/ 868-686

- **Radio Skelani, Skelani**

058/ 851-968

- **Radio Šekovici, Šekovici**

056/ 742-103

- **Radio Trebinje, Trebinje**

059/ 20-926
fax/ 20-348,

20-132

- **Radio Teslić, Teslić**

053/ 731-439
fax/ 731-404

- **Radio Skala, Ugljevik**

056/ 77-801

fax/ 77-801

fax/ 32-347

- **Radio Višegrad, Visegrad**

058/ 682-858

fax/ 682-701

- **Radio Visočnik, Han Pijesak**

057/887-153

- **Radio Vlasenica, Vlasenica**

056/ 731-500,

731-731

- **Radio Alba, Mrkonjic Grad**

050/ 11-446

11-174

- **Radio Zvornik, Zvornik**

056/ 538-505

fax/ 584-827

- **Radio Srpski Soko, Zvornik**

056/ 587-277

- **Radio Sučani, Zvornik**

056/ 742-103

fax/ 742-251

- **Radio Džungla, Teslić**

053/ 724-235

- **Srpski Radio, Šipovo**

050/ 71-155

- **Radio PIM, Bijeljina**

055/ 550-689

- **Radio Gacko, Gacko**

059/ 64-722

- **Radio Srbinje, Srbinje**

058/ 571-968

- **Sveti Georgije, Banja Luka**

051/ 234-800,

15-698

- **UNO, Banja Luka**

051/ 218-530

- **Pegaz Radio, Trebinje**

059/ 20-186,
25-133 21-339 (home)

461-437, 460-676

fax/ 60-676

- **Otvorena Srpska, Pale**

057/ 783-966
fax 071/ 783-964

- **Radio Bobar, Bijeljina**

055/ 401-733

- **Radio Antena, Crnjelovo**

056/ 501-488

- **Banjalučke Novine, izlazi nedeljno**

051/ 211-944,
211-944
fax/ 211-944

- **Revolt, izlazi mesečno**

051/304-817

fax/ 304-817

2.3. ČASOPISI I NOVINE

- **Nezavisne novine**

051/ 213-443
fax/ 213-131

- **Glas Srpski**

051/ 212-390,
fax/212-283

- **Reporter, izlazi svake druge nedelje**

051/ 315-792,
fax/ 315-792

- **Ekstra Magazin, izlazi svake druge nedelje**

056/ 345-797
fax/ 345-797

- **Javnost, izlazi svake druge nedelje**

057/ 783-077
fax/ 783-077

- **Reporter Digest izlazi svake druge nedelje**

051/ 345-731
English,

- **Primera, izlazi mesečno**

051/ 342-988,
fax/ 342-988

- **Prst, izlazi nedeljno**

051/ 346-496

- **Novi Prelom izlazi svake druge nedelje**

051/ 460-676,

- **Svijet sporta, izlazi mesečno,**

051/ 346-918

fax/ 306-476

- **Brčanski pogledi, izlazi
svake druge nedelje**

049/ 25-341

fax/ 25-341

- **Panorama , izlazi
nedeljno**

051/ 343-324

fax/ 402- 661

- **Glas Trebinja**

059/ 20-348

- **Nova Alternativa**

053/ 41-294

Doboj

- **Svitanja**

053/ 42-157

Doboj

- **ZAVIČAJ, izlazi periodično**

051/346-656,

15-623

fax/218-302

- **Kontakt, izlazi nedeljno**

051/212-214,

fax/212-762

3. ADRESAR MEDIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

3.1 NOVINSKE AGENCIJE

- **HINA** - Hrvatska Novinska Agencija
Marulićev trg 16,
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 4808 600
Fax: 00385 1 4808 820
e-mail: Newsline@hina.hr
URL: <http://www.hina.hr>

- **FaH - HINA foto agencija**
Marulićev trg 16,
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 4808 770
Fax: 00385 1 4808 771

- **IKA** - Informaciona Katolička Agencija
Kaptol 4
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 272 607
Fax: 00385 1 273 151

- **STINA**
Šetaliste Bačvice 10,
21000 Split
Tel/Fax: 00385 21 49 956, 357 040 591 581
e-mail: stina@st.tel.hr

3.2 ČASOPISI I NOVINE

- **Večernji list**

Slavonska avenija 4
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 333 333
Fax: 00385 1 6300 675

- **Vjesnik**
Slavonska avenija 4
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 6330 600

Fax: 00385 1 6300 675, 6330 676

- **Glas Istre**
Riva 10
52000 Pula
Tel: 00385 52 23 577
Fax: 00385 52 211 434

- **Glas Slavonije**
Hrvatske Republike 20,
31000 Osijek
Tel: 00385 31 13 55 00
Fax: 00385 31 13 55 603

- **Karlovački list**
Lisinskoga 1
47000 Karlovac
Tel: 00385 47 611 536
Fax: 00385 47 611 537

- **La Voce del Popolo**
51000 Rijeka
Tel: 00385 51 211 154
Fax: 00385 51 213 526

- **Novi list**
Zvonimirova 20a
51000 Rijeka

Tel: 00385 51 650 011
Fax: 00385 51 213 654

Fax: 00385 21 551 740

- **Primorsko goranski dnevnik**

Wenzelova 2/I
51000 Rijeka
Tel: 00385 51 212 327
Fax: 00385 51 215 257

- **Slobodna dalmacija**

Ulica Hrvatske mornarice 4
21000 Split
Tel: 00385 21 352 888

- **Sportske novosti**

Slavonska avenija 4
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 6166 666
Fax: 00385 1 341 950

3.3.TELEVIZIJE

- **Hrvatska televizija**

Marulićev trg 16,
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 4808 600
Fax: 00385 1 4808 820

- **TV Marjan**

Savska bb
21000 Split
Tel: 00385 21 364 525
Fax: 00385 21 523 455

- **OTV**

Teslina 7,
10000Zagreb
Tel: 00385 1 4551 363
Fax: 00385 1 420 192

- **Televizija Moslavine**

Crkvena ulica 6
44320 Kutina
Tel/Fax: 00385 44 621 257

- **RI-TV**

Franje Čandeka 23b
51000 Rijeka

- **TV Nova**

M. Laginje 5
52100 Pula
Tel: 00385 52 22 841
Fax: 00385 52 23 677

- **Slavonska televizija**

Hrvatske Republike 20
31000 Osijek
Tel: 00385 31 1355 900
Fax: 00385 31 1355 911

- **Vinkovačka televizija**

H.D. Genschera 2
32100 Vinkovci
Tel: 00385 32 331 990
Fax: 00385 32 331 983

- **Televizija Čakovec**

Matice Hrvatske 10
40000 Čakovec
Tel/Fax: 00385 40 310 025

- **Zadarska televizija**

Andrije Hebranga 7
23000 Zadar
Tel: 00385 23 311 791
Fax: 00385 23 321 817

- **Radio Dalmacija**
Kralja Zvonimira 14/X
21000 Split
Tel : 00385 21 362 599
Fax: 00385 21 551 092

3.4.RADIO STANICE

- **Hrvatski radio**
Prisavlje 3
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 6163 366
Fax: 00385 1 510 093
- **Hrvatski radio Čakovec**
Trg Republike 5
40000 Čakovec
Tel: 00385 40 310 025
Fax: 00385 40 310 075
- **HRP - Radio Istra**
Jurja Dobrile 6
52000 Pazin
Tel: 00385 52 624 534
Fax: 00385 52 624 509
- **Obiteljski radio**
Avenija Dubrovnik 15
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 6550 580
Fax: 00385 1 6550 475
- **Radio KAJ**
Trg S. Radića 4
49 Krapina
Tel: 00385 49 370 555
Fax: 00385 49 370 556
- **Radio Koprivnica**
Matije Gupca 2
48000 Koprivnica
Tel: 00385 48 625 011
Fax: 00385 48 625 036
- **Slavonski radio**
Hrvatske republike 20
31000 Osijek
Fax: 00385 31 13 55 800
Tel: 00385 31 13 55 811
- **Radio 101**
Gajeva 10
10000 Zagreb
Tel: 00385 1 427 101
Fax: 00385 1 434 944

Sadržaj:

- **UVODNI DIO**-----1-14
 - Zašto mediji-----3-5
 - NVO i mediji-----6-9
 - Kako se prenosi poruka-----10-13

- **ADRESAR MEDIJA U BIH/RH**-----14-60
 - Adresar medija u F BiH-----15-41
 - Imenik medija u RS-----42-53
 - Adresar medija u RH-----54-59

Izvori:

1. IMC Public Register, March 2000
2. Ministarstvo Informacija Republike Hrvatske, Zagreb
3. Ministarstvo Informacija Republike Srpske, Banja Luka
4. Medija Centar, Beograd

Priručnik "Korištenje medija" sačinilo Tim Programa za razvoj civilnog društva Care International-a.

Banja Luka, januar, 2004